

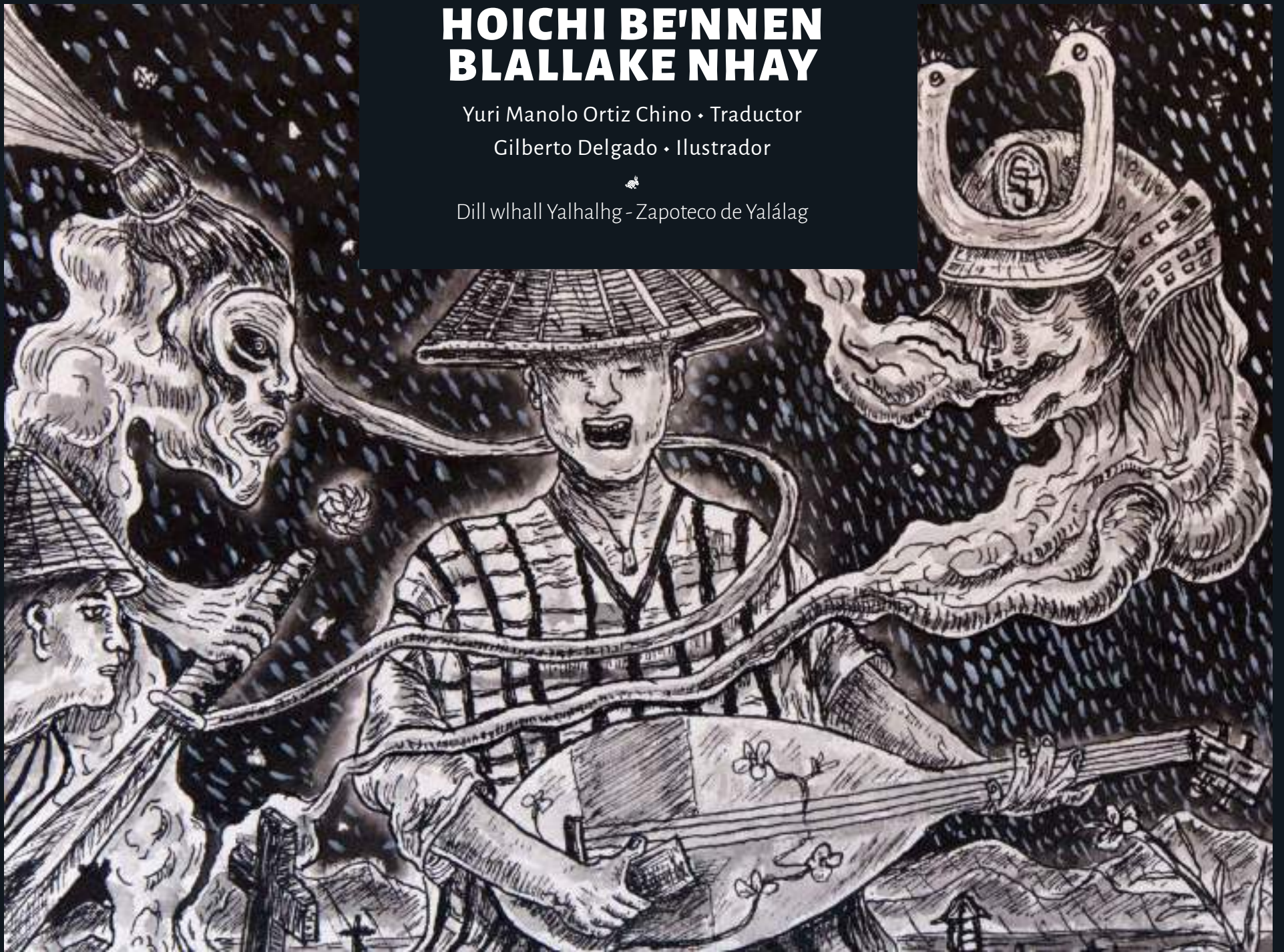
HOICHI BE'NNEN BLALLAKE NHAY

Yuri Manolo Ortiz Chino • Traductor

Gilberto Delgado • Ilustrador

Dill wllhall Yalhalhg - Zapoteco de Yalálag

Material de lectura elaborado en la Biblioteca
de Investigación Juan de Córdova

BibliotecaJuanDeCordova.mx
Facebook.com/BibliotecadeInvestigacionJuandeCordova

**Dirección de la Biblioteca de Investigación
Juan de Córdova** | Dr. Sebastián van Doesburg & Dr. Michael Swanton

Coordinación y edición | Rasheny Lazcano Leyva

Traducción | Yuri Manolo Ortíz Chino

Profesor y asesor de traducción | Waldo Villalobos

Diseño editorial | Astrid Stoopan

Ilustraciones | Gilberto Delgado

Digitalización | Demián Ortiz Maciel

Licencia Creative Commons

Hoichi Be'nnen Blallake Nhay está bajo una licencia

[Creative Commons Reconocimiento-NoComercial-CompartirIgual 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Licencia Internacional

HOICHI BE'NNEN BLALLAKE NHAY

Imagínate ser el mejor cantante de relatos de guerra, imagina que cierta noche de neblina cerrada un extraño te ofrezca fama y fortuna a cambio de un poco de tu tiempo. Pues esa es la historia de Hoichi el Desorejado.

¿Aceptará Hoichi el trato a pesar de no saber las consecuencias?

¡¡Acompaña a Hoichi en esta aventura que te dejará con la boca abierta!!

El libro que tienes en tus manos es el resultado del segundo taller de traducción literaria en lenguas indígenas de la Biblioteca de Investigación Juan de Córdova de la Fundación Alfredo Harp Helú Oaxaca. El objetivo de este taller es atender la necesidad de crear contenidos atractivos para nuevos lectores en lenguas indígenas así como fomentar la profesionalización de traductores a estas lenguas. Si tienes preguntas sobre el curso no dudes en ponerte en contacto con nosotros a través de bibliotecajuandecordova.mx en donde encontrarás materiales e información al respecto.

HOICHI BE'NNEN BLALLAKE NHAY

CUENTO CLÁSICO JAPONÉS

YURI MANOLO ORTIZ CHINO
TRADUCTOR

Ba bdéte ka gallgaya iz bllé' to yell ga ze to lse xhen da nhak zlhéteke yáj nnzi' Shimonoséki, nha zu to chlhádj yell'liunhi nnsi'ake Dan-no-ura, ganni zelhao bsakdilake daxhen nha scha be'nnka le Heikés, ka to bxhon be'nnki nnzi'ake Taira, bdilnhenake nhen be'nnka le Jenjís, nha ye to bxhon be'nnki nnzi'ake Minamoto. Lhao wdilnhi bayate be'nnka nnzi' Heikés basa't, nhén xhinnakeda'o nha nhólhak, nhente be'nn blhao keaken blleyi'ake nha nnkwidteksé, llajdinla'llake bsi'ake le'e Antoku Tenno.

Nha nhista'on nhéchj duxhente ga úk lhao lhallake llajlhue lhao xcha be'nn watka llajyenake llichnhye ba gukte lhao gallgaya iz... Lhao yelh xchúlgulhka, zángulhe gayuelhe bél yi'i da nhak ka lwelsa'k be'nn wat llayaz nha daaken lhao yull de lli' llua' nhista'on, ka sedaote llala'yaken lhao nhis yitj llayazaken, ka llannaweakten, be'nnka nhún xchin wxhen bel da tllé'le ll'heda'oaklhe yi'ki nha nnsi'aken "yi'i ke daxi'o". Nha konka da be', lhen ka ga bellwe' be'nnzangulhe, nha ka dzulla' be ke nhista'oxhennan llenda'oaklhe llak wachach wesya', wejbeze ka ga llaktekse wdil.

Kanhi'te be'nnka le Heikés ukaklle be'nn wdallaylle ka be'nnka lla' nna': benaklle lha'llshuy byechjake barkwka' da lhao nhiz da llde tllé'le ga wbanaklhe, nha lldabayakte llchi'chaken lo nhista'on. Nha cha bxha'kaklhen, zga lladyi'ake be'nnka lla' lo barkon, llayullnha dza'lake leake lo nhista'o xhennan. Enchnha wayakxhenhe be'nnwatki blisake to yoda'o le Amidaji ga bnnablha'llake Buda¹ nha kwit'teze blhekakte to kapsant, gaollu lloa' nhista'o. Ganna' blis bayunake lloa' lhaoake, blliaake lha be'nn blhaon gút lo nhista'on nhente lha be'nn lha'llshuyka blliache' ench bnhaaoake le'e. Ench bayuexhénake xcha be'nnka bsakdil lluelha'nnake lo yoda'on, bnhaolloa'akteksen, baya kwen ka da nnezaklhe nha da nnxenlall budistka'. Ka bayull bya' yoda'on nha bayunake lhao ba ke Heikéska, blhexhtekazen lha't bill benakteke danne ka'n llunakse; lhaoze, tochiwej, benakse llichnhye nha besyelh, ka be'nn nha ze llao xhya binna wayakxhenhe dugalhj.

To yell nnzi' Akamagaséki² ganni bzu, ba ukte zán gayoe iz, to be'nn nnchulda'o bsi'ake Hoichi, le bzekaz ke'e kanhaken le basaklhe ka bénhe ye'l bti'x di'll nnbalhaz da belnnehelhe nhen to blhay blhoj da nnzi' biwa³. Ka nna nhachteke blhue' bsdaklhe le'e ka wé di'll nha ka wsille blhay blhoj nhi, llak uke bi we'o le blhue'tekaz ke'e ba badételhe ka be'nnka blhuelhe le'e. Da'n blhejga'nn lhawé ye'l bsill danhi bzulhao bllilhj bzekaz ke'e, nha' ye'l ka bé di'll ka'n uk ke Heikés nha nhente Jenjíska. Llué'akze di'll ka dzulhawe llulé to nyachlhazgulhe llajsalha'lle ka'n uk bllé' wdilen latjen le Dan-no-ura "nhentekas bida'o walhanka

llyinnjze ke nhis lhaoakbe, bi llganaksbe”
nheake.

Ka za bxyé bzulhao xchinhen, Hoichi'n
uké be'nn ya'ch ga le zelhaoze; bi bllátk
ballaylthe to bxus nha wa gukchaolha'll
lwelljake benn'nhi guknhén le'e.
Bxusnhi zoe' lo yoda'on le Amidaji nha
le llawekazlthe ye'lwelnnen. Nha bzulhao
llunhe yexh llaxhé be'nn nnchulda'on lljele
lo yoda'o ke'n. Bixha ba bllate de'e ka',
to nnalshejtekse' ka nnbalhazgulh llun be'nn
nnchulda'on nnpe'e ye'lwelen, kanha gulle
le'e cha gayzekse' sué lo yoda'o ke Amidaji.
Hoichi'n ke ba llup di'll bchebe' nha be' ye'l
uxken ke'e. Bxuzen galhuelhe le'e to latj ga

sué toze'. Nha lwe'e dan chixhje dan gawe nha gan ba nnzue le'e, kelhe bishlhe dayole bnnablhé be'nn nnchulda'on gunhe to da'n gulze yoy lla ka yetj lle' wasbanhe to nnbalhas nhen ye'lwel ke'n toto lhachj, gulwlhabe ka da úk du kanhi'te nha tutekse len llayal gunhe.

Bixha gukse ye chnhya' ka bagule, be'o llabe' dala, gazenaklhe bxuzen enchnha cheje' lljenhe txhen llajloé lbán ga gut to be'nn nhak be'nn yoda'o ke. Nha blhoe' nhez nnche'te to be'nn llaknhen le'e, nha bagann toz Hoichi'n lo yoda'on. Kanhaken ba nhak tle'le nnbektesen da la, nha blloj be'nn nnchulda'on enchnha sye' to be' zayda'o nha le gache'te lloa' yo' xhennan zu llue'teze ga'n ba nnue'ake le'e tase'. Lloa' yo'nhi ba nnla'xhejze lla' yajda'oak da nhéchj ku'll yoda'o Amidaji. Hoichi'n to babecha'oze nha bllie' blhexhe bátklhe wallin bxuzen. Enchnha bi llajchyelhe lli' tuze basednhelhe blhay blhoj ken le biwa bál daka llulé. Bllintekaz llethe, nha nhuksnhú bxuzen llallin; nha kanhaken ba nnbektellen da la, bllé'kse blhexhe.

Bixha uk ye chullda'o, ka benle llakchka'ch ka ga za' be'nn ku'shlhe lheyjen. Ka bdedon ga'n zajlla' yajda'oka, zajzetezen bllinten ga'n zu lheyje yo'xhennan, nha gasechkachten lloa' lhaoze Hoichi'n; lhaoze kelhe bxusnha'ksen ballinx. To lega chi' chillgulhe da llchunch yo' be balwill bwa'lte lha be'nn welen, to yesya zbanda'gulhe, kon ka'n llunkse samuraiska'⁴ kat nhu llalwillake'.

—¡Hoichi!...

Le'e nhi to bllebkaze, nha to bda'pze bi uk wallyé ke'n.
Nha benn'nhi balwille le'e ye to, to znnyagulh:

—¡Hoichi!...

—¡Ay!- bnhekaz wakwellen, to ba xhize ba llachéb chi'
be'nnen balwill le'e to zíllj yesyagulhe.

—¡Be'nn nnochulze nhada. . . nha bi llannez bi llaza'klha
nhuxan llalwillse nhada!...

—¡Bitbi gaklho!-bnhe' bakull ba baxhexj chi' be'nnen
za bllinteke.

—Zetya' kwitze yoda'on zu ganni nha bse'lake nhada ench
chixwelha lhué. Be'nnen nhak xanha, nhake be'nn wnnebya'
walh, ba blhe' lhao yell Akamagaséki'n blha'nhente nhen ye
txhonnj be'nnak zenhen le'e. Nha le dzalha'lle gunbyalhe
ga'n uk wdil xhennan nha dzekas ke ga'n le Dan-no-ura nha
ba gachechje gawye' ganni. Ba bllakse nhenle le llúnlo' ye'l
dsill blhay blhojen le biwa nha llulnnenhenteon llue'ó di'll
kátken guk ga'n blle' wdilen, nha llénle yenle' ka llulnne'ó
lhué; kelennan, ben xhnnid blhay blhojko'n nha le yo'ote,
le ba lla'akte yo' llbexhake' lli'ó.

Kanha' bi ak nhu chíchj llua' xti'll be'nnka nnzi' samurai.
Lle'n ke lle'nhe, be'nn nnochulda'on balhej xhelhe, nha
be'xe blhay blhoj ken nha le bche'te be'nnen bselaken
le'e, benn'nhi nnoxhubteze' ta'ke yonhenhe le'e nhez to
dup to yenze. Ta'k be'nnen nnoxhub le'e walhgulh nhaken
nha to llak cherjin'ch ka zeje yoe' nhez nhakbye'ze nhake
be'nn waka yaa; cha nhull'lhe be'nn llap yoda'on ge. . . Nha
bayaxhenlhe Hoichi'n; llaklhé to ye'l cha'ó xhen gak ke'e
ka da'n ba blhue lhao le'e, gasalha'lle ka di'll gúll samurayen
le'e dan nhak xanhen "to be'nn wnnebya' walh," nha da'n
bse'le benn'nhi gaxitekse le'e enchnha yenle ka llule, nhuga,
to daimio⁵ be'nn nhak be'nn wnhya' walhen llaklhe'. Llake

ki to gasechkachze samurayen, kaks be'nn llanneya' ben
wakuellen ka bllinake lloa' to lheyje xhen, nnal'llejte,
gallga zu ye to lheyj yo' xhen ka danhi lhao duxhente lyell,
zelhaoze da'n zu ga'n cho'llo yoda'ó ke Amidaji.

—¡Kaimon!...⁶ -bnhe samurayen. Ka bnhe' ki nhenxhejze
byalhj to lheyj yo' xhengulh. Nha'tell bdeake lue'lhe, zejakte
ga de to latj xhen ga zajlla' yajaké ka bllinake lloa' ye to
lheyj yole.

Nha besya' be'nnen nnche' le'e zílljgulhe:

—¡Nnadakelho!...¡Ba nnchya' bi'n le Hoichi ganni!...

12- Llakchkunch nhenxhejze bllachake, nhen ga shí'y
dsa'ake ga ze lha'll nnkue'je, ga llyalhj lheyj da nnda'ake
yaj sa'ó da zu chkwya, benle' chi' nhólhake llasue'ake di'll
llak dupyenze. . . Káteze'n llasue' nhólhka di'll be'nnak
llun llin nhen be'nn wnnebya' llake be'nn nnochulda'on;
lhaoze bi baza'kelhé gaten wa'ake le'e. Nha llaktelhe ki, ka
uknhenake blepakdoe le'e zante nhép yáj, ka bya'ake lhao
yogulte nhépki gullake le'e galj xhelhe, nha'tell gukbe'telhe
ka be'x to nhólh ta'ke nha bche'e le'e to lo yo' xhen zejake
zejake ga nhaktekse nnoxhull ze kwilhake, ga llayachjen
nha llep llayazen ga zajzu bdúp xhengulhaké nha to gúll
ba' nnbalhaz gukbelhe nnye'n ka bdeake lhawe ga nllililj
lha'll nhak blha'y xhen, káteze'n nhak ga'n ba bdeake nhuga
lgo' lya' xhen ke yo'da'on. . . Ka bllinake'n gukbe'lhe' ba
zajlla' be'nn zangulhe, nha to llakske'skaze lha'll sedka'
nhún xhaake, lhentekse ka ga zillda la'yaké ga zajlla yay.
Leska' benle' lli' to bexhne xhéngulhe ga lla' be'nn zan
nha lluea'ke di'll balhuze káteze'n llunake ye'l llue' di'lle
be'nn llun be'n blhaogazen ba nndup nllaye.

13- Nha gullake Hoichi'n kwye' to lhao bkuy ga'n ba
nhuncha'oakenha. Bixha ka bayull benhé xhnnid blhay blhoj

ken, benlé balwill to nhólh le'e, llaktekslhe cha nhólh blhao'n llnnebya' lhao nhólhka yela', nha nhólhni gulle be'nn welen ki:

—Da llunte blhao we'o di'll aklhe uk ke be'nnka nnzi' Heikés, nha gulnnenhente'on nhen blhay blhoj ko'n...

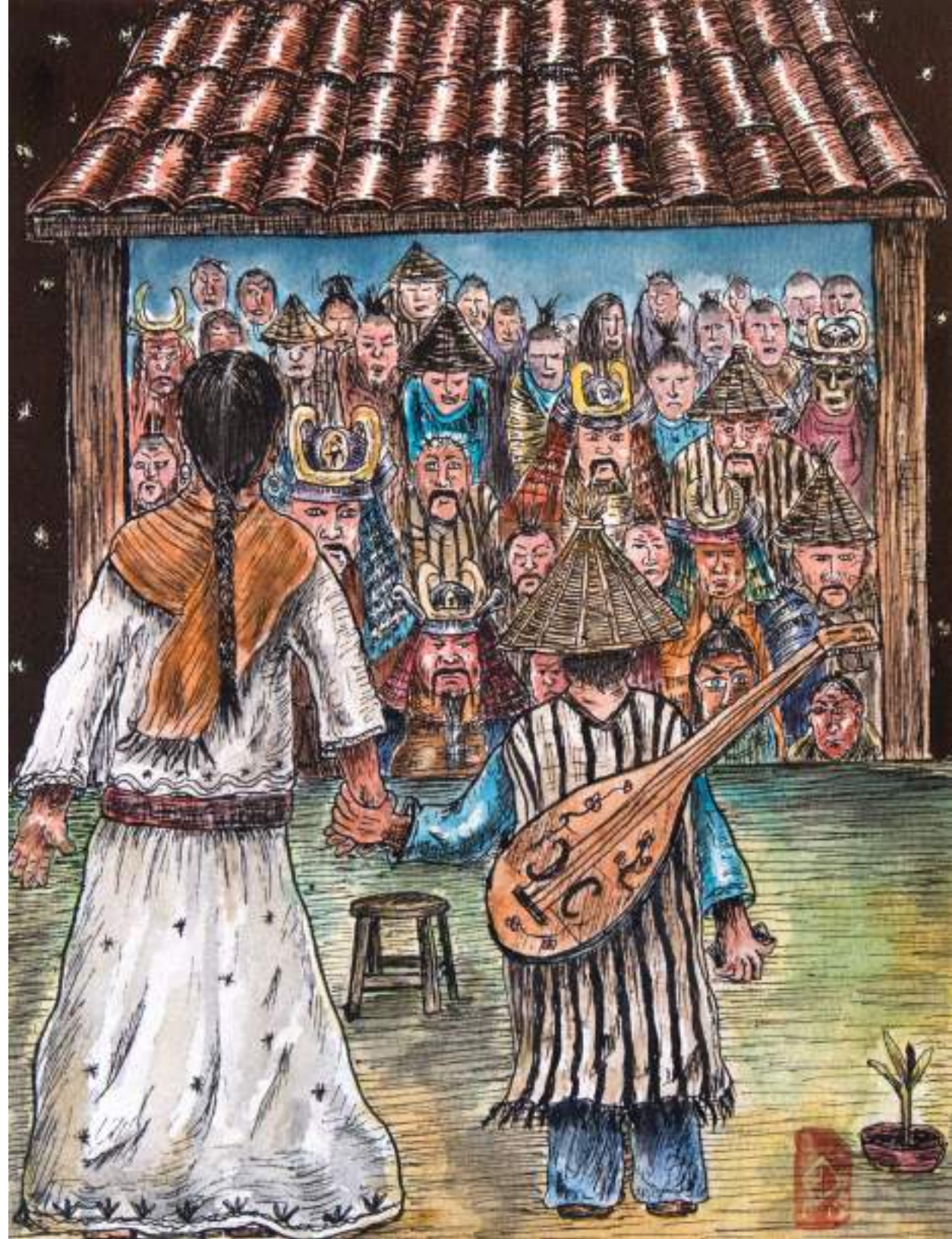
Kanhaken cha we'e di'll duxhente ka'n uken wlllehen daxhen, nha Hoichi'n ballye' ke nhólhe'n ki:

—Daxhen zajze xti'll be'nnkixh, ¿ka galhe'n llazlha'llo yénlo nhen be'nnkoka llun nhada' xhen ba lla' ganni?

Nha balli' nhólhe'n xti'lle'n ki:

—Belgall da'n llawa'l katken guk wdilen bllle' latjen le Dan-no-ura, len llunll nnleblhas to dzáchlha'llkazen nheto'.

14- Hoichi'n to nnbalhazgulhe bzekas chye'n nha bele' be' di'll katken uk basakdilake lhao nhista'oxhengulhen yitj dzulla'n to llakllajla'llkazen llda'n be. To ye'l waban xhen ka benze blhay blhoj ken ka bsillen benteksen ka da lloe' di'll katken uk keake ka ga llaklkolj nnlhaydo lwelljake lhao nhista'o, to llak lo'j-lo'j ka ga llyi'ch barkwaké, to llulnne xhis lhao laka' ka zjaken lhao lla da dza'lake llut lwelljake, llak wesya', wachach di'll kenndxhie, llak waxhonnj, nhenxhejze ltil ya la keake nhen da nnkua'ch yichj lhaoake, to xhi't llakllajla'll nnonnjka' nha zillda llak llbix be'nn watka' lo nhiz zajzete chlhas...

Llak llazilha'lle chull wej, to kuit to le' ga'n llye'n, llenlé llak yelwan llayazlha'llake nha llunake le'e xhen katken nnun xchinhen:

—¡To nnbalhazgulh llalhjlha'llkaze!

—¡Aga nna su lhao lhash'llon to wakwell be'nn lli'o be'nn xhen ka benn'nhi! ¡Nhutlhu be'nn wel wannelhebselhe Hoichi'n lhao yoytekaz yellki!...

Ka ukbe'lhe ka'n ba bnna'lsheje leake, badipllelha'lle nha bago'yibble bsill nha beltelle nnbalhaz ga le zelhaoze. Ga'n ba nhéchjake le'e to blle'lliake balha'nn kwis. Bixha, ga'n za'a wayull welnne ke'n, bawaselhe katken uk bayull blleyi'ake nhólhka nhente bida'oake nha ka baso'take be'nnen gulle Nii-no-Ama nnyelteze' be'nn blhao llaban keake'n, bixha ka benaklhe ka' zajzetekas besya'lhojake ye'l llake, nha bzulhao blleshloljake llakyagulhe to llakllajla'llkazake, nha to blleb gúke be'nn nnchule'n kanhaken to jelde'aklhe kwis ka da gasalha'lle leake. Ye schakse guk well wesya', ka chaolha'llteze bganake ka balla'akte llize. Nha lla'akte llíteze, ka benle Hoichi'n yetokse balwill nhólhen llaktekslhe nhak nhólh blhao, nha nhólhnhí gulle le'e ki:

17 —Ba benkseto ka llue'ake xti'llo le llunlo ye'l dsill blhay blhojen nha ka' llulnnenhenteon, nni lhát bi úketo cha da liksen le basa'klho ka da ba badlhuelho nheto nna'. Be'nnen nhak xanton le ba bayazlha'llkaze ka to ye'lwak da nhalhjnhelho nha ba llwye' to da wazalha'lle lhue. Leska' llénle yedo wadyenho txhen tochi'ze xop lle', ka dil da xop lle'nhi waze' wayaje yo' xhen ke'e ga nhak xlatjé. Wxe, yedo dayole, toz ka hor. Be'nnen badxi'kse lhue, lekse' yede dayole wadtilhje lhue... Leska' nha dekse ye to da llaya'l

wzenla' lhue'x: llakte nha zu wnebya' keto'n lhao yell Akamagasékinhi nhutnhú wenhenho di'll da'n lledo' lo yo'nhi. Xanto'n be'nn nhak be'nn lli'u be'nn xhen keto' bi llénle nhu wanneze zue' gannga... Nha nna', wak wayejo ga'n za'kso yoda'o ko...

—Bayull be' Hoichi'n ye'lguxken ke'e ka dan bchabaklhe le'e, ukbetekazlhe to nha' nhólh llabanda'oze bayo'x le'e enchnha benhe le'e txhen llua' yo'te; ganni ba ze ba bexhte be'nnen llajsan le'e yo'. Ka ballinake llua' lheyj yo' xhennan ga'n zukse basue'ake to chop di'll, nha baza' samuraye'n ba nhit'te'...

19 —Ka ba llin be'nn nnchulda'on nha llenhitekaz; nhutnhú gukbe'lhe dan bllojen, le bxuzen nnlheb le'e ganna' baolle'gulh ballinhe nha guktekslhe cha nha tasen. Dute lla, Hoichi'n bxhake bazilha'lle. Bit be'e di'll ga gate'e nha ka da ye'lwánnan guk ke'e. Ka bze yelh lla'n bateyulhe, samuraynha'kse bllin dayole zajxie' le'e. Kon ka'n úks ke'e ka nnej yelhe ga'n belnne' ka'teze bawe bannal'leje leake yetokse. Lhaoze da wlope yelhnhi benlhizennan, blhue'tekaz ke'e bi bzue' lo yoda'on. Ka ballinhe zilhen ye to nha bche'akte le'e lhao bxuze'n, nha be'nn nhi, gulle le'e, chaolha'llteze:

—Wa nnllie'kazlha lhue Hoichi: nha ba bzulhizto to da zed. Kanhaken bllojo tle'le tozo, nha nnchul'lho bi shlhe'lho, to da nnxhull lhaz nhak'kazen ko'. ¿Bixche'n binna chixelho nheto?... Nha gulla' to be'nnki wche'ake lhue chinhak.

¿Ga byejzo'n?...

Be'nn wakuellen, enchnha bi gakbe'akteklhe ballye' llua' xti'llen ki:

—¡Bxhi'xhengall kya', bichada'o! Go't to da zed da llunte da llyenze. Da bi ak wdegunha' ye to lla yole...

Kanhaken bi balli' Hoichi'n len xhlatje yeziklhe ukganhe bxuzen kelhiz bi gak ke'e. Nha gukbe'lhe bi nhak da'n lixheje, kelh ba llche'n le'n llaklhe. Nha llaktelhe ye to kelh nhu bi ba bwe'jze be'nn nnochulda'on nha ba ll'heda'olhe. Billbi bnnabl'lhe le'e; nha le balwillte be'nn wenllin keka' enchnha kwe'nhaoake le'e llillize bixha'n llunkse' Hoichi'n, cha wlojlle ka yetj lle'.

22- Ka' ukté, blloj wakuellen lo yoda'on blheaktelhe le'e. Nha gannaokane le'e bexakte' yi'i da bsenhi' keake; le xchulgulh nhak nha ye to chi' llaklhe' yej, nhi ke nna llinakze' llua' nhez xhennan, ka ukbeaklhen to balhanze' nhullnhdanne. To nnalshejakze', bixchen blhue' nhez to seda'ote, to chi' nnochul'lhe nha ye to chi' zbangulhe nhak nhezen. Be'nnka nhao le'n resgulh zjakake ll'la'yake tnhezka', llnabaklhe be'nn lla' yo' keke ga nnézagklhe llej Hoichi'n; lhaoze nhutnhdanne nneze wayue' to di'll xhenlas.

Nha babi' zajyakake to llua' nhista'oze ga'n zu yoda'o keakenha. Bixha ka zayo'akze nhez, to nna'llejakte ka benaklhe llsillake' to blhay blhoj to yesya llikyagulh nhenkazen ka za'ke ga'n lli' kapsant ke Amidaji'n. Nha ganni llep llayazen yi'i xi'o, ka llaksén yoy lle' ka ba gul ll'lhue lhao ka yi'i xi'u ki, nha llúntellen ka dshin llelh kat lláchj yitj yi'i wzi'o, bitklha xchulwi'lhan nhak ga'n zajlla' baa ke be'nn watka. Nha bdéake lue'lhe lo kapsanten. Kanhaken nhoxake

yi'i da da dsenhi' keake nha ballelaklhe uk gati'ake ga'n ba lli' Hoichi'n. Lli'teze lhao yajsi'on. Toze llie', llua' baa ke to be'nn guk wnebya' kanhi'tegulh be'nnen gullake Antoku Tenno, dulha'llkaze yinne le blhay blhoj ken, to nnbalhazgulhe llulnnenhenhen ll'lhabe' di'll katken uk lhao wdil ga'n nzi' Dan-no-ura. Nha to ku'll, to kuit, to le', bayechjgoyte ga'n llie'n, lla'l yi'ake da nhak ka lwelsa'k bxen ke be'nnwatake, nhakaken ka ga lla'l zajzu yell da nna' we'ze, bi dsenhi'aken dugalhje, le yoyte ka yi'i ki bi llgo'aken benhi'... Atga nna yenhelló wéaklhize di'll wallinhiz wadlhue'ze lhao to be'nn wat ko' xchinhé katk da ll'heakzlhe...

24 —¡Hoichi! ¡Hoichi! -besya' be'nnka zajdilhj le'n. —¡Hoichi!

Ka ke llénze benteze be'nn nchule'n. Yeziklhe bagolha'lle bsill blhay blhoj ken nha ka zajzeze llulnne' kan uk lhao wdile'n zajzete ll'lep chie'n llikyagulhe to ba xhiz llakllajla'lle.

—¡Hoichi! ¡Hoichi! ¡Bayo' nhen nheto'!...

To llak ll'lhuke', ka ballye' keaken ki:

—¡Bi akse selhatgalhe lli llchuylhe xchinhan, llwyakslhe lla'nhenha zlhe be'nn balha'nnake, nha be'nn lli'o be'nn xhen yoyakte'!...

25- Ka benaklhe ka'n llun lloa' xti'llen, lakse ba blheaktelhe nhaken to da nnleb xhen, bi bzuéaklhe nha bxhillake ke'e. Ukbe'aklhe ba benake le'e ye'l walla'. Jache'ake kwite nha bayull gutyueaklhe le'e du kandze bdélhe nha bache'ake le'e lo yoda'o keake'n, ganni uknhenake le'e bayinnake xhe'

bise'n. Nha bazejlha'o bwéj bwaoake le'e kon ka gull bxuzen leake. Nha'tell bxuze'n bkuéje le'e di'll bixche'n ba daze llunhe ka ll'heda'o ka llenda'olhe.

Hoichi'n ukanle chull wen cha wé di'll cha sué lliteze; lhaoze gukbe'lhe da zed xhénksen ba nzuan bxuze'n ka'n ba llunhe de'e, nha bzulhaoe' be'e di'll li. Be'e di'll to xhoa' xhoa' kon ka'n uk ke'e lle' nhellte ka'n gaxi' samuraye'n le'e. Bzenhayga'nn bxuze'n bayullnha gulle le'e:

26 —¡Hoichi, Hoichi bichada'o kya! ¡Lhao to da nnxhull xhen ba ze'o! ¡Bítk da kenndxhye ba ukze ko'! ¡Bixche'n bi gullzeo nhada ka' danhellte!... Ka ye'lwak xhennan nhapo da'n llunho welnne ba bchuelhen xnnezo' nha ba ll'hue'lhen lhue to ye'l zi' da wlhewlhalhe. Nna'lle llayunnen llalhue'n kelhe byejo' galha'nno nhu yo'o, ga'n zajlla' baa ke be'nn watka'len ba gache'o yo'y yelhe, lhao baa ke be'nnka' gullake' Heikés. Be'nn guklhé kya' ka' blhe'aklhe lhue llite'o lloa' baa ke da Antoku Tenno. Duxhente da'n ba bda' lo yichjo'n zlhe da ba blheda'olhon, tus da'n llaxh be'nn watka lhué nhak dali. Nha, da'n bxhi'u xti'llake danhellte, ba bliiacha'ake yichj lhallda'on da walh. Cha wzelhaoso chejo, ka to da ba balhueksen, llénaklhe wlleyi'ake xhichj nnya' nha'o, nha wasyullakte wxhuxhjtinake lhué. La'kse cha bi ak ki dekse de llin to lla gutake lhué.... Bi sa'klha gunha lhué txhen nna' yelhe. Ba badnneake nhada enchnha cha'a lljenha to da nnlay llunlilha'llkazto, lhaoze ka za ko'lha nhez wya' ka gunha enchnha waslha'a lhué, wzoja' le xpelho'n ga we'n di'll wnnaben wayachlha'llake lhué.

27- Ka nna sete yelh, bxuze'n nha nhente ye to be'nn guklhé ke'e gulj btinake xha be'nn wele'n, bayullnha, bxhi'ake dan le pincel, nha bllenake zga' lchué, nha ku'lle, yid llue', ta'keka nha xhulljeka, ka duxhenkse, nhente lo

labeka, bzojake'n dillda'o da llannab wayachlha'llake le'e. Ka bayull benaklhe le'e ki, nha gullte bxuze'n Hoichi'n:

—Nna' lle', ka bechlhe ba blhoa' nhez, chejo' llajche'o lloa' lheyje yo' xhennan nha kuexho. Ganna' che ke lha' to be'nn nha walwille' lhué; lhaoze, akteze gunhen, bi walli'u xti'llen nha ke wayechjlhizo'. Tos ka kue'o, bitbi nnekso', ka be'nn llun to xhbab xhen gunho'. Ke lleblhizo' nha gunho' llikya, enchke kanha gunake lhué chop chuylhe. Chuch gun kwinho', nha ke aklhizlho' cha nhu wadyaknhen lhué, nhullnhu be'nn nha'chze sa'ke waslha lhué. Cha'lhis sa'klho wzua'o llua' xti'llan kateze'n ba gulla lhué, nha te da nnxhulle'n ka'le billbi da zdeb súllo da ze za'lhe.

29- Ka bze yelhe'n, bza' bxuze'n nhen be'nnen llaknhen le'e; Hoichi'n blloje' gachye' lloa' lheyje yo' xhennan ga'n gulle le'e ka'. Nha bdixje' blhay blhoj ken to lhao blhay, nha blye' benhe ka be'nn llun to xhbab xhen, llilliteze, bi benhe llua' nha bi bsill xhi'nhe. Ka' úk ukte scha.

Bixha nna llakte ki ka benle' llak llikya ka ga za' be'nne. Ukbe'telhe byoe' ga'n zu lheyje yo'n, bdete ga'n zajlla' yajda'oake, zejte bllinhe lloa' lheyj yo' xhennan, gaseteksé lloa' lhaoe' ga'n llye'n.

—¡Hoichi!... —bnhe' llikyagulhe. Nha be'nn nnchule'n blheknhan chye' nha llíteze blye' bi btaksé nnya' nhé.

—¡Hoichi! - bnhe' dayole ba ll'lhuke. Lhaoze be'nn wele'n to bll'eze ka be'nn blló'j ka ga lli' to yá'j. Nha blhuke besya'teksé:

—¡Biksé llallye' xti'llanxh!.... ¡Gatga nna gunhe ka'!...
¡Du wyachk gann be'nnen cha!...

Nha blhenxhejze llakske'se byepe' balhuteze lloa' lheyj yo' xhennan bllinte baochuch ga'n lli' Hoichi'n. Chull wen bayak llize ka ga ba ze ba da ye'lgut. Be'nn wakuellen to byachkaz duxhenhe nha bítklhan ballakchkuchjkaz lo lhallda'oen. Bayullnha, bnne be'nnen dayole to yesya zbanda'gulhe llua' nhayteksé be'nn nnc hulda'on:

—¡Xhuate blhay blhoj ken ganni! ¡Lhaoze nhutnhu be'nn wakuelle'n danne tuteksé nhayeka ll'lhelha ganni!.... ¡ah ba banezha bixhche'n bi llallye' xti'llan ka'n bellte: bi llak nne' le bill zu llue'; zelhaoze da baga'nn ke'e chopteksé nhaye ki!.... ¡To da llaya'l gunha nna' wayo'xlla llopláte nhayeka enchnha wlhue'ghan be'nnen nhak xanha' nha wzua' llua' xti'llen kon katezen gulle nhada!...

Ke ba llop dí'll bnhe' ka' bíteklha zígulh to je'ldelhe Hoichi'n: ka bchi'de nhayeka nhén to yaa, bayullnha... ¡rrrrrás! uk ka bla'lle llop la'ten. Llen ke llen'le bdaozelha'lle bi besye'. Bayullnha bentelhe babi' be'nn nhi, zeyajte ga'n zu lloa' lheyje yo'xhennan, bayetjte' ga'n zajlla' yajda'o ka'le, ballojte' tnhez xhenle, bayullnha... bayakte llillize.

Llop la'te ga'n bla'lle nhay wakuelle'n xhnnaze nhaken to zeto'ten llen xhen, nha gukbe'telhe to la-la badinhen le yenhe; lhaoze bi bayaxhjlhe wlis ta'keka kanhen...

Nna nhakte xchul binna chenhicha'o ballin bxuze'n. Lixhej zejdoe' lloa' lheyje yo'xhenna'n, ka bllilhse'lhe lhao to da nhak suchj. Konhe yi'i da'n nho'x chla' nhe' bsenhye' bida'n, ka bdete lhawe besye' to nnlleblhasgulhe, encha' llen xhéngulhen nnlhalhj ga'n gazua nhye'n to ba bayalljen, nha bayechje' llwyaganne Hoichi'n, toz

ga nna llye' lliteze, kon katezen gulle le'e ka za se'. Nna zetezé llen lhao we' ke'n.

—¡Bítk to da nnya'chlhaz xhen ba gukze ko' Hoichi! -to blleb besya'kaz bxuze'n gulle le'e-
¿Bixhan?... ¿we'n nnako'?...

Ka bazaklhe' chi' bxuze'n, to bayakxhenlha'llkaz wakuelle'n nha bzulhao blleshlolje besye' nhen ye'l lley ll'ha ke'n, llakwellteze' be' di'll katk da nnleblhazen gukze ke' lhao yelh xchulgulhen.

—¡Balha'gaz lla, balha'gaz lla ka da ba guks ko' Hoichi! ¡Nhadsa'n nhapa' dole'x! ¡To do'l xhengulh kya'! ¡To duxhente le xpelhon byoj di'llda'o, to duxhente'o, ye choplá nhayoka'teksen byallj! Bxenla'llteksá be'nnen llaknhen nhada gunhen ka llaya'le chi'nhak, nhada'teksa'n bxinnja', bxinnjteksá to da xhengulhe, bi basyulla' wya' cha' benhé xchinhe'n kon ka'n gúlle'. ¡Lhaoze billbi de gunllo!... Ba guklhe'n, wyalhllo ka gunllo rmell lhao we' ko'n ka to sa'ke. ¡Bendiplha'llo bichada'o kya'! Ba banhit ba balhan da nnxhulle'n chlhás. Nhullnhu daxi'uka wadlhue' lhaolle lhué nna'...

Nhen guklhe ke to be'nn wen rmell cha'o, séte bayak lhao we' ka' llia Hoichi'n. Nha bzulhao blililj xti'lle lhao duxhente yellka' ga nnbanhe lhalle' katk da llichnhye'lhas da ye'l wanna'n uks ke'e, nha' le bzekas ke'e. Gayuelhe be'nn llun be'nn llunze ll'shin lhao lhalle' Akamagaséki enchnha wzenhayake ka'n llunne be'nn nnochulda'on. Nha bzulhao bdup mell ke Hoichi'n da bazalha'llake le'e, bllinte uke to be'nn wnhyia walh... Lhaoze ka bllin lla blililj xti'llen ka da'n uk ke'e bazuaake lha dilhje nha gullake le'e “Hoichi be'nnen blallake nhay.”

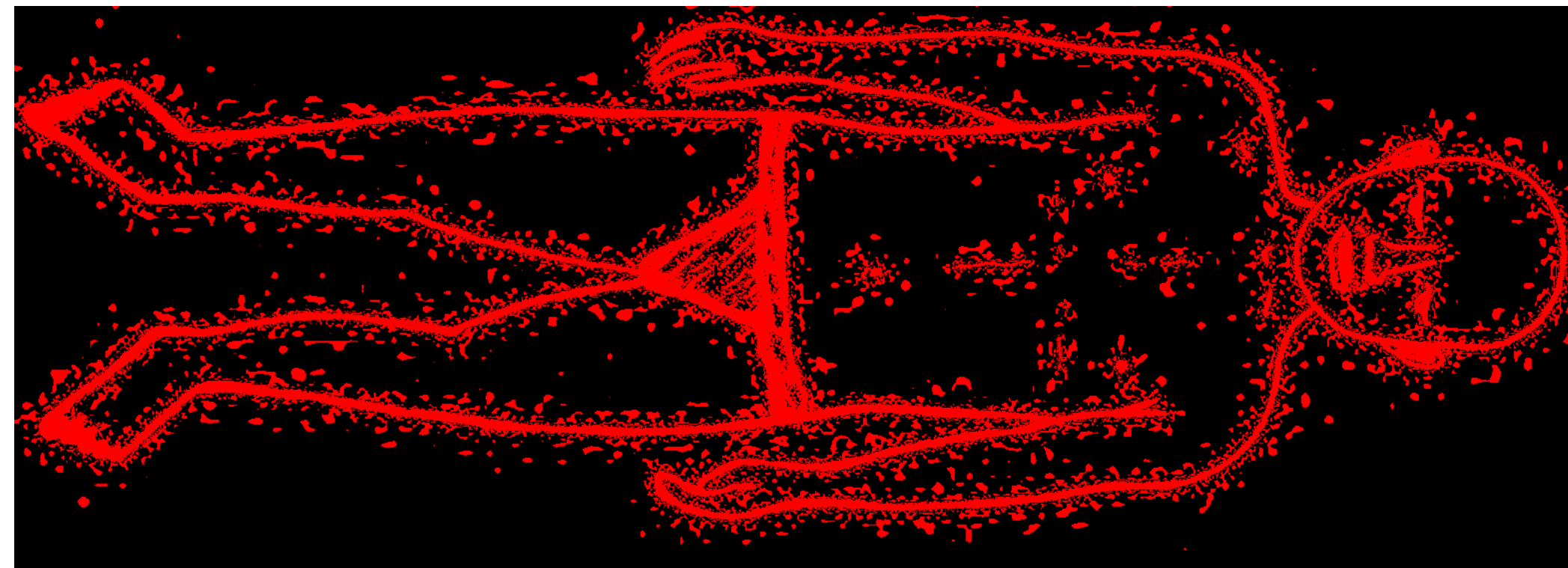

¡SALVA LA VIDA DE HOICHI!

¿Cómo protegerías
tú a Hoichi?

◆
¡Escribe en su cuerpo
las palabras que lo salvarán
del guerrero Samurai!

HOICHI EL DESOREJADO

Se utilizaron las fuentes
Phonos en 12/15.6 pt. de Manuel
López Rocha en bloque de texto
y Alegria Sans de Juan Pablo
del Peral en titulares.

